

**Wewnętrzny System
Doradztwa Zawodowego
w Publicznej Szkole Podstawowej
im. Janiny Wierchowskiej
w Liśniku Dużym**

Rok szkolny 2024/2025

Opracowanie:

Anna Machulak

SPIS TREŚCI

Wstęp

1. Obowiązujące akty prawne dotyczące udzielania uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia
2. Charakterystyka programu realizowanego w roku szkolnym 2024/2025
3. Treści i czas realizacji programu
4. Realizatorzy i uczestnicy programu
5. Formy i metody pracy doradczej
6. Przewidywane rezultaty (efekty) i korzyści z realizacji WSDZ
7. Sojusznicy – sieć instytucji, osób współpracujących ze szkołą
8. Ocena i ewaluacja
9. Roczny plan pracy

Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego realizowany na terenie Publicznej Szkoły Podstawowej im. Janiny Wierchowskiej w Liśniku Dużym nie jest systemem diagnozującym, lecz systemem doradczym, który stwarza możliwości i pomaga w rozwiązywaniu problemów powiązanych z wyborem kierunku kształcenia, drogi kształcenia i planowaniem kariery zawodowej. Do zadań Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego należy koordynacja działań podejmowanych w szkole w celu przygotowania uczniów do wyboru kierunku kształcenia i zawodu. Podejmowane działania mają pomóc uczniom w rozpoznawaniu zainteresowań i zdolności, zdobywaniu informacji o zawodach i pogłębianiu wiedzy na temat otaczającej ich rzeczywistości społecznej. W przyszłości ma to ułatwić młodemu człowiekowi podejmowanie bardzo ważnych wyborów edukacyjnych i zawodowych, tak aby te wybory były dokonywane świadomie, zgodnie z predyspozycjami, kompetencjami i zainteresowaniami. Planowanie własnej drogi edukacyjno – zawodowej jest procesem długotrwałym. Już na poziomie przedszkola i szkoły podstawowej należy wdrażać uczniom poczucie odpowiedzialności za własną przyszłość, uczyć myślenia perspektywicznego i umiejętności planowania, a w klasach VII–VIII należy organizować zajęcia związane z praktycznym wyborem kształcenia i kariery zawodowej. Należy pamiętać, że potrzeby uczniów w zakresie poradnictwa zawodowego zmieniają się w zależności od wieku, w jakim znajdują się uczniowie oraz od stopnia wiedzy, jaką już posiadają. Podjęcie decyzji dotyczącej wyboru przyszłej szkoły ponadpodstawowej jest trudnym zadaniem spoczywającym na młodym człowieku. Szkoła, rodzice oraz inne instytucje mają za zadanie przygotować młodzież do aktywnego i w pełni świadomego wchodzenia w życie gospodarcze i społeczne. Planowane zadania i treści przekazywane na zajęciach w przedszkolu, a także na lekcjach wychowawczych oraz w edukacjach przedmiotowych w klasach I–VI mają za zadanie rozbudzać ciekawość poznawczą dzieci oraz motywację do nauki, kształtować umiejętności i postawy do naturalnej w tym wieku aktywności dzieci, umożliwiać poznawanie interesujących dzieci zawodów, kształtować gotowość do wyborów edukacyjnych np. drugiego języka, rodzaju zajęć technicznych. Zajęcia w klasach VII–VIII pomagają kształtować umiejętność podejmowania odważnych, samodzielnych decyzji, umiejętność uczenia się przez całe życie oraz umiejętność radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Ponadto absolwent szkoły podstawowej musi znać system kształcenia, ofertę szkół średnich, ukierunkowanych na wybór języków obcych, świat zawodów, a także strukturę rynku pracy. Funkcjonowanie w nowoczesnym społeczeństwie wymaga aktywnych zachowań i umiejętności podejmowania trafnych decyzji. Wszelkiego

rodzaju wybory dotyczące zdobycia wykształcenia, czy kwalifikacji zawodowych wymagają coraz większej wiedzy o rynku pracy, rynku edukacyjnym i o sobie samym. Istotne jest, aby dokonując wyboru, uczeń kierował się własnymi zdolnościami, pasjami, możliwościami i predyspozycjami.

1. Obowiązujące akty prawne dotyczące udzielania uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w dokumentach:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz.1304, Nr203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach ([Dz. U. z 2017 r. poz. 1591 z późn. zm.](#))
- Załącznik do wniosku dotyczącego zalecenia Rady Komisji Europejskiej w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie z dnia 17 stycznia 2018 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego ([Dz. U. z 2019 r., poz. 325](#))
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1593)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów,

pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1610)

2. Charakterystyka programu realizowanego w roku szkolnym 2024/2025

Prezentowany program przeznaczony jest do realizacji w przedszkolu i szkole podstawowej. Dodatkowo w ramach realizacji programu prowadzone będą działania informacyjne i wspierające rodziców uczniów.

Zgodnie z założeniami programu prowadzone będą:
warsztaty, spotkania z zaproszonymi gośćmi oraz wyjścia do szkół ponadpodstawowych.

Działania zawarte w programie realizowane są przez doradcę zawodowego wspieranego przez nauczycieli Publicznej Szkoły Podstawowej im. Janiny Wierchowskiej w Liśniku Dużym podczas:

1. lekcji dla klas VII i VIII,
2. lekcji wychowawczych, lekcji przedmiotowych oraz spotkań z zaproszonymi gośćmi,
3. działań zawodoznawczych realizowanych na dodatkowych spotkaniach prowadzonych przez specjalistów: doradców zawodowych pracujących w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, Urzędu Pracy.

Program obejmuje następujące obszary działań:

- praca z klasą (zajęcia grupowe i indywidualne)
- spotkania z rodzicami
- praca z nauczycielami.

Cele główne programu

- Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.

- Pomoc w rozpoznawaniu indywidualnych możliwości, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji uczniów ważnych przy dokonywaniu w przyszłości wyborów edukacyjnych i zawodowych.

Cele szczegółowe dla uczniów:

- a) znają swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia)
- b) posiadają informacje na temat różnych grup zawodowych (charakterystyka wykonywanej pracy, wymagania do wykonywania konkretnego zawodu, przeciwwskazania zdrowotne)
- c) rozwijają swoje umiejętności i zainteresowania, wiedzą jak się uczyć
- d) rozwijają umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne)
- e) prezentują postawę szacunku do pracy
- f) znają czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu
- g) rozwijają umiejętność podejmowania decyzji
- h) są otwarci i przygotowani na wyzwania współczesnego świata (gotowość do zmian)

Ponadto uczniowie klasy VIII:

- a) znają zasady systemu kształcenia w Polsce oraz ofertę edukacyjną szkół średnich
- b) znają zasady rekrutacji do gimnazjum i terminarz rekrutacyjny
- c) znają źródła informacji edukacyjnych i zawodowych, mają dostęp do tych informacji

Cele szczegółowe dla nauczycieli:

- a) potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów
- b) wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu określać jego ścieżkę edukacyjną i zawodową
- c) umożliwiają rozwój zainteresowań i zdolności uczniów
- d) realizują tematy zawodowe metodami aktywnymi zgodnie z zaleceniami
- e) wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów
- f) włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w realizowanie doradztwa zawodowego w szkole

Cele szczegółowe dla rodziców:

- a) są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli ‘doradców’
- b) znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu

- c) znają ofertę szkół średnich i zasady oraz terminarz rekrutacji (dotyczy rodziców uczniów klasy VIII)
- d) angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody i zakłady pracy)
- e) wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych

Bardzo ważne jest także wzmocnienie kompetencji kluczowych:

- umiejętności czytania i pisanie;
- znajomości języków;
- umiejętności w zakresie nauk ścisłych i technicznych;
- kompetencji informatycznych;
- kompetencji osobistych, społecznych i w zakresie uczenia się;
- kompetencji obywatelskich;
- przedsiębiorczości;
- świadomości i ekspresji kulturalnej.

Kompetencje te będą promowane przez zapewnienie wszystkim wysokiej jakości kształcenia, szkoleń i możliwości uczenia się przez całe życie, wspieranie kadry nauczycielskiej, promowanie różnorodnych strategii uczenia się w różnych kontekstach w perspektywie uczenia się przez całe życie, badanie różnych metod oceny i walidacji kompetencji kluczowych.

3. Treści i czas realizacji programu

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w wyjściach i wycieczkach, w spotkaniach i imprezach edukacyjnych związanych z wyborem szkoły średniej i poznawaniem zawodów.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA PRZEDSZKOLI, ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I INNYCH FORM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I-VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

4. Realizatorzy i uczestnicy programu

WSDZ realizowany będzie przez społeczność szkolną: dyrekcję szkoły, nauczycieli i wychowawców, specjalistów, przedszkolaków oraz uczniów klas I – VIII i rodziców uczniów. Szkoła będzie w tym zakresie współpracowała z instytucjami i organizacjami

wspierającymi jej pracę (m.in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, szkołami średnimi, zakładami pracy).

Doradztwo zawodowe obejmuje spójne działania szkoły w zakresie pracy indywidualnej i grupowej z uczniami przy wsparciu i poradnictwie nauczycieli oraz zaangażowaniu rodziców. Działania mają charakter zaplanowany, systematyczny. Jest to zobowiązanie i wysiłek całej społeczności szkolnej, w której poszczególne grupy podejmują określone działania.

Zakres zadań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej w szkole podstawowej.

Koordynator doradztwa zawodowego bierze udział w planowaniu działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, aktualizuje informacje związane z doradztwem zawodowym, dokonuje bieżącego monitorowania realizacji WSDZ, przeprowadza ankietę ewaluacyjną i sporządza sprawozdanie z realizacji WSDZ.

Pedagog i psycholog szkolny diagnozują potrzeby oraz możliwości uczniów, udzielają indywidualnych porad i konsultacji w zakresie rozpoznawania mocnych stron oraz podejmowania decyzji edukacyjnych, w zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych prowadzą zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno-społeczne oraz na temat technik uczenia się, radzenia sobie ze stresem i autoprezentacji, kierują uczniów do specjalistycznych placówek, pedagog bada losy absolwentów.

Wychowawcy na lekcjach wychowawczych wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego na konsultacje, prowadzą zajęcia na temat poznawania siebie i o tematyce zawodowej, uczą sposobów organizacji pracy własnej, wyznaczania celów.

Na każdym przedmiocie nauczyciele realizują podstawę programową odnosząc się do doradztwa zawodowego.

Przykłady zadań nauczycieli poszczególnych przedmiotów w odniesieniu do doradztwa zawodowego:

Nauczyciele edukacji przedszkolnej uczą nazw zawodów oraz odgrywania różnych ról zawodowych w zabawie. Wskazują zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę. Uczą dzieci nazywać własne zainteresowania oraz określać, co jest dla nich w życiu najważniejsze.

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, encyklopedii, komputera. Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia

pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają z dziećmi zawody ich najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.

Nauczyciel zajęć komputerowych prowadzi naukę poszukiwania, selekcionowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej szkół, pomaga uczniom klas ósmych w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji do szkół, wyjaśnia organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczy komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentuje sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdraża do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazuje sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

Nauczyciele języka polskiego omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.

Nauczyciele matematyki uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.

Nauczyciele języków obcych zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkuzdaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.

Nauczyciele przedmiotów przyrodniczych omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej. Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii.

Nauczyciele historii oraz wiedzy o społeczeństwie informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka. Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z

uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.

Nauczyciele wychowania fizycznego omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.

Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.

Nauczyciele muzyki zapoznają uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazują wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczą gry na instrumentach.

Nauczyciele plastyki zapoznają z zawodami z dziedziny kultury. Uczą korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

Nauczyciele techniki opisują funkcje urządzeń technicznych, omawiają kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczą posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.

Nauczyciel bibliotekarz prenumeruje czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego, udostępnia ulotki o szkołach.

Ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.

5. Formy i metody pracy doradczej

Formy adresowane do uczniów:

- Diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet
- Indywidualne konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi)
- Warsztaty grupowe pozwalające na odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości zawodowej
- Zajęcia grupowe nakierowane na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych
- Koła zainteresowań
- Zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze
- Realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów

- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
- Wyjścia i wycieczki szkolne do zakładów pracy
- Udział w konkursach z zakresu doradztwa zawodowego
- Udział w dniach otwartych w szkołach średnich

Formy adresowane do rodziców uczniów:

- Indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły
- Kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na konsultacje z doradcą zawodowym
- Zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np. poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów
- Udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości)

Formy adresowane do nauczycieli:

- Udział w szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego
- Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą
- Śledzenie losów absolwentów

Formy adresowane do środowiska lokalnego:

- Spotkania z przedstawicielami szkół średnich
- Spotkania z przedstawicielami lokalnych firm i zakładów pracy
- Współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły m.in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną

Metody pracy doradczej:

- Metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe) - wspólne pracowanie nad rozwiązaniem problemu
- Drama – krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról; metody plastyczne – komiksy, plakaty
- Metody audiowizualne - wykorzystanie internetu jako narzędzia zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne
- Gry i zabawy rozwijające myślenie strategiczne
- Trening komunikacji i zachowań społecznych, mini-wykłady, pogadanki, debaty

6. Przewidywane rezultaty (efekty) i korzyści z realizacji WSDZ

Dla uczniów i rodziców:

- Dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy.
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
- Przygotowania uczniów do pełnienia różnych ról społecznych.

Dla szkoły:

- Utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji.
- Lepsze wyniki edukacyjne uczniów
- Zwiększenie konkurencyjności szkoły.
- Realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.

Dla środowiska lokalnego:

- Zwiększenie trafności decyzji edukacyjnych uczniów wybierających szkołę średnią.
- Promocja lokalnych instytucji i zakładów pracy.

7. Sojusznicy – sieć instytucji, osób współpracujących ze szkołą

Wszystkie działania w zakresie współpracy z sojusznikami w ramach realizacji działań z doradztwa zawodowego uwzględniają specyfikę szkoły, jej potrzeby i możliwości, a także lokalne otoczenie społeczno-gospodarcze.

Szkoła nawiązuje kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania.

a) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kraśniku

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- prowadzenie poradnictwa indywidualnego dla uczniów
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego w ramach zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- prowadzenie spotkań z rodzicami.

b) Współpraca z powiatowym doradcą zawodowym

- prowadzenie poradnictwa indywidualnego dla uczniów;
- prowadzenie spotkań z rodzicami;
- prowadzenie szkoleń rady pedagogicznej;
- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- prowadzenie zajęć grupowych dla uczniów np. grupowa informacja zawodowa, zajęcia warsztatowe.

c) Współpraca z lokalnymi regionalnymi pracodawcami zakresie:

- wycieczek zawodoznawczych;
- wizyt studyjnych;
- spotkań z uczniami;
- spotkań z właścicielami firm, jako przykładem ludzi, którzy odnieśli sukces zawodowy;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów o temat specyfiki pracy;
- w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową, bazę dydaktyczną szkoły.

d) Współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi:

- w zakresie promocji oferty kształcenia poprzez bezpośrednie przedstawicieli szkół spotkania z uczniami w szkole
- prowadzenie wykładów i warsztatów o charakterze zawodoznawczym;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas VII i VIII;
- organizowanie wyjazdów na Dni Otwarte w szkołach średnich dla uczniów klas VIII.

8. Ocena i ewaluacja

Realizacja Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego powinna opierać się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań. Kontrola powinna być dokonywana w celu usprawnienia i ulepszania realizowanych zadań lub wytyczenia nowych form pracy. Wykorzystana zostanie do tego technika wywiadu i obserwacji. Ewaluacja pozwala także zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania - co pozwala na długoterminowe planowanie działań.

9. Roczny plan pracy

L.p.	Zadanie	Termin	Osoby odpowiedzialne
1.	Spotkanie z zespołem ds. realizacji doradztwa zawodowego, analiza założeń programu doradztwa zawodowego na rok szkolny 2024/2025	Wrzesień 2024	Doradca zawodowy
2.	Diagnozowanie mocnych stron, uzdolnień i potrzeb ucznia – obserwacja, ankieta dla nauczycieli.	Cały rok szkolny	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, psycholog
3.	Diagnoza potrzeb doradczych uczniów klasy VIII	Październik 2024	Doradca zawodowy
4.	Diagnoza planów i aspiracji edukacyjnych i zawodowych uczniów klasy VIII	Listopad 2024	Doradca zawodowy
5.	Szkolenie dla nauczycieli z zakresu preorientacji i orientacji zawodowej	Listopad 2024	Doradca zawodowy
6.	Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
7.	Realizacja treści programowych doradztwa zawodowego, preorientacji i orientacji zawodowej	Cały rok szkolny	Nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog, psycholog
8.	Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną – konsultacje z doradcą zawodowym	Cały rok szkolny	Dyrektor szkoły, pedagog, psycholog

9.	Przedstawienie uczniom klasy VIII oraz ich rodzicom oferty edukacyjnej, omówienie przebiegu egzaminu oraz kryteriów przyjęć do szkół średnich	II semestr	Wychowawca klasy VIII, pedagog
10.	Udział uczniów klasy VIII w Dniach Otwartych w szkołach średnich	Zgodnie z kalendarzem imprez i uroczystości	Wychowawca klasy VIII
11.	Udzielanie uczniom porad i konsultacji związanych z wytyczaniem celów edukacyjnych i wyborem kierunku kształcenia	Według potrzeb	Doradca zawodowy, nauczyciele, pedagog, psycholog
12.	Udzielanie rodzicom porad i konsultacji związanych z wytyczaniem celów edukacyjnych i wyborem kierunku kształcenia przez ich dzieci	Według harmonogramu konsultacji dla rodziców	Doradca zawodowy, wychowawcy klas
13.	Wyjścia i wycieczki do zakładów pracy znajdujących się na terenie województwa lubelskiego	Cały rok szkolny	Wychowawcy klas, nauczyciele
14.	Porady i konsultacje dla rodziców, udostępnianie informacji zawodoznawczych na zebraniach dla rodziców	Według potrzeb	Pedagog, psycholog szkolny, wychowawcy klas, doradca zawodowy
15.	Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów na terenie szkoły	Według potrzeb	Nauczyciele
16.	Współpraca z instytucjami	Cały rok szkolny	Dyrektor szkoły,

	wspierającymi pracę szkoły		wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, psycholog
17.	Współpraca nauczycieli, wychowawców i specjalistów szkolnych, wymiana doświadczeń – podczas zebrań Rady Pedagogicznej, spotkań zespołów szkolnych	Według potrzeb	Społeczność szkolna
18.	Projekty edukacyjne związane z preorientacją zawodową w przedszkolu	Cały rok szkolny	Dzieci z oddziałów przedszkolnych i klas I-III, wychowawcy, doradca zawodowy
19.	Projekty edukacyjne związane z orientacją zawodową w szkole podstawowej	Cały rok szkolny	Uczniowie, wychowawcy, nauczyciele

**Plan w trakcie realizacji może być zmieniany, weryfikowany i aktualizowany
w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły**